

Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie

PROFESOR

WOŁODYMYR STYBEL

DOKTOR HONORIS CAUSA

UNIWERSYTETU PRZYRODNICZEGO

W LUBLINIE

Lublin, 31 sierpnia 2020 roku

PROF. DR NAUK WOŁODYMYR STYBEL

RECTORIS MAGNIFICI ORATIO

Uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa jest zawsze wielkim świętem dla uczelni, która w tej formie wyraża najwyższe uznanie dla osób szczególnie zasłużonych dla życia naukowego, kulturalnego, społecznego lub politycznego. Wyróżniamy tym zaszczytnym tytułem przede wszystkim pracowników naukowych, zaliczając ich do grona najznamienitszych przedstawicieli nauki. Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie w swojej 65-letniej historii wyróżnił taką godnością akademicką 63 znakomitości, co świadczy o tym, że tytuł ten nadajemy rzadko. Nobilitujemy więc w ten sposób zarówno wyróżnionego doktora honoris causa, jak i nasz Uniwersytet.

Profesor Wołodymyr Stybel od 6 lat pełni funkcję rektora Lwowskiego Narodowego Uniwersytetu Medycyny Weterynaryjnej i Biotechnologii. Jako wybitny i uznany specjalista z zakresu parazytologii, farmakologii i toksykologii, zaliczany jest do grona najwybitniejszych ukraińskich i europejskich parazytologów weterynaryjnych. Za w pełni nowatorskie i szczególnie cenne uznawane są Jego badania z zakresu cytotoksycznego i genotoksycznego działania nicieni. Wymiernym aplikacyjnym efektem tych badań było opracowanie systemu monitorowania mutagennego w kompleksach trzody chlewnej, pozwalające na ocenę stanu występujących mutacji i przewidywanie skutków tego zjawiska w aspekcie inwazji pasożytniczych.

Honorujemy profesora Wołodymyra Stybela tytułem doktora honoris causa w dowód uznania Jego osiągnięć naukowych, a także za podtrzymywanie i twórcze rozwijanie kilkudziesięcioletniej współpracy lwowskiej uczelni weterynaryjnej z naszym lubelskim Wydziałem Medycyny Weterynaryjnej.

Rektor
Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie

Prof. dr hab. dr h.c. multi Zygmunt Litwińczuk

Uchwała nr 45/2019–2020
Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie
z dnia 28 lutego 2020 r.

Na podstawie § 9 Statutu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie,
uchwała się co następuje:

Senat Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie – na wniosek Rektora
przygotowany przez Wydział Medycyny Weterynaryjnej

nadaje tytuł Doktora Honoris Causa
prof. dr. nauk Wołodymyrowi Stybelowi

- Profesorowi, którego osiągnięcia przyczyniły się do rozwoju nauk weterynaryjnych, szczególnie w zakresie parazytologii
 - Redaktorowi uznanych czasopism naukowych
 - Inicjatorowi współpracy z polskimi ośrodkami naukowymi i strukturami Unii Europejskiej
- Godnemu kontynuatorowi upamiętniającemu historyczną współpracę lubelskiego Wydziału Weterynaryjnego z Uczelnią Lwowską

REKTOR

(-)PROF. DR HAB. ZYGMUNT LITWIŃCZUK

SUMMIS AUSPICIIS SERENISSIMAE REI PUBLICAE POLONORUM
ATQUE
IN NOMINE UNIVERSITATIS RERUM NATURALIUM LUBLINENSIS

NOS

SIGISMUNDUS LITWIŃCZUK
SCIENTIARUM AGRARIARUM PROFESSOR
IN UNIVERSITATE RERUM NATURALIUM LUBLINENSI PROFESSOR ORDINARIUS
ET EIUSDEM HOC TEMPORE RECTOR MAGNIFICUS

STANISLAUS WINIARCZYK
SCIENTIARUM VETERINARIARUM PROFESSOR
IN UNIVERSITATE RERUM NATURALIUM LUBLINENSI PROFESSOR ORDINARIUS
PROMOTOR RITE CONSTITUTUS

IN
DOMINUM CLARISSIMUM

VOLODYMYRUM STYBEL

MAGNAE AUCTORITATIS VIRUM DOCTISSIMUM
OPERUM APPROBANDORUM MODERATOREM
AMICITIAM INTER POLONIAM ET UCRAINAM VIRUM INFERENTEM
PRO EIUS SUCCESSIBUS ET MERITIS
QUI IN SUSTINENDO ET CONFIRMANDO COMMUNITATEM HISTORICAM
INTER FACULTATEM MEDICINAE VETERINARIAE LUBLINENSEM ET LEOPOLIENSEM ATQUE IN
EXCOLENDO COOPERATIONEM QUAE AD DOCTRINAM ET ARTEM DOCENDI PERTINET
ET IN CREANDO BONAS CONIUNCTIONES POLONICO-UCRAINICAS SOCIUS DIGNUS FUIT

E SENTENTIA RECTORIS MAGNIFICI
DECRETO SENATUS ACADEMICI CONFIRMATA

DOCTORIS HONORIS CAUSA

NOMEN ET DIGNITATEM, IURA ET PRIVILEGIA CONTULIMUS

IN EIUSQUE REI FIDEM HASCE LITTERAS SIGILLO UNIVERSITATIS RERUM NATURALIUM LUBLINENSIS
ET NOMINIBUS NOSTRIS SUBSCRIPTIS SANCIENDAS CURAVIMUS

PROF. DR HAB. STANISLAUS WINIARCZYK

Stanisław Winiarczyk
PROMOTOR

PROF. DR HAB. SIGISMUNDUS LITWIŃCZUK

Sigismundus Litwińczuk
RECTOR

LUBLINI, DIE XXXI MENSIS AUGUSTI ANNO MMXX

Prof. dr hab. dr h.c. Marek Koziarowski
Uniwersytet Rzeszowski

**OPINIA SPORZĄDZONA W ZWIĄZKU Z WNIOSEM
O NADANIE TYTUŁU DOKTORA HONORIS CAUSA
UNIwersYTETU PRZYRODNICZEGO W LUBLINIE
PROF. DR. NAUK WOŁODYMYROWI STYBELOWI**

Prof. dr nauk Wołodymyr Stybel urodził się 29 stycznia 1968 r. w rejonie mikołajowskim obwodu lwowskiego. W 1992 r. ukończył z wyróżnieniem studia na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Lwowskiego Instytutu Weterynaryjnego w specjalności lekarz medycyny weterynaryjnej. W czasie studiów odbył w latach 1986–1988 zasadniczą służbę wojskową.

Po ukończeniu studiów rozpoczął pracę naukową, która trwa nieprzerwanie do dnia dzisiejszego. Początki Jego kariery naukowej związane są z Uniwersytetem, którego jest absolwentem. Pracę zaczynał jako starszy preparator w Katedrze Parazytologii i Rybołówstwa. W roku 1993 rozpoczął studia podyplomowe, które ukończył w 1995 roku. Poskutkowało to awansem naukowym na stanowisko asystenta w macierzystej Katedrze. W roku 1997, po przedłożeniu rozprawy doktorskiej i jej pomyślnej obronie, uzyskał stopień doktora nauk weterynaryjnych. W 2007 r. uzyskał stopień doktora habilitowanego. W uznaniu dla Jego rozwoju naukowego i poziomu prezentowanych prac w 2003 r. nadano Mu tytuł docenta w Katedrze Parazytologii i Rybołówstwa, której w 2008 r. został kierownikiem. W 2009 r. został powołany na stanowisko prodziekana Wydziału Medycyny Weterynaryjnej. W 2011 r. wybrano Go na dziekana tego Wydziału. Jednocześnie w tym samym roku uzyskał zaszczytny tytuł profesora.

W 2014 r. i ponownie w 2017 r. pan profesor Stybel wybrany został na stanowisko rektora Lwowskiego Narodowego Uniwersytetu

Medycyny Weterynaryjnej i Biotechnologii im. Stefana Grzyckiego, którym jest do chwili obecnej.

Cała działalność naukowa prof. dr. nauk Wołodymyra Stybela związana jest z badaniem wpływu genotoksycznego i cytotoksycznego efektu wybranych pasożytów i leków antypasożytniczych na genom zwierząt. Ochrona puli genowej zwierząt jest jednym z najbardziej istotnych problemów w zakresie badań podstawowych oraz aplikacyjnych w hodowli zwierząt. Przy Jego aktywnym udziale zostały opracowane i wdrożone do weterynaryjnej praktyki lekarsko-weterynaryjne wytyczne stosowania odpowiednich i docelowych preparatów. Obecnie śmiało możemy stwierdzić, że profesor Wołodymyr Stybel jest twórcą nowej ukraińskiej szkoły naukowej parazytologów weterynaryjnych. Jego rozliczne badania mają duże znaczenie aplikacyjne i w opinii wielu praktykujących lekarzy weterynarii na Ukrainie obniżenie ilości infekcji parazytologicznych u zwierząt to osobisty sukces profesora Stybela i Jego zespołu naukowego.

Dotychczasowy dorobek naukowy profesora Wołodymyra Stybela obejmuje łącznie 277 publikacji naukowych opublikowanych w czasopiśmie krajowych i międzynarodowych. Jest autorem 18 patentów oraz licznych ekspertyz dotyczących wytycznych stosowania leków. Uzupełnienie dorobku naukowego stanowi 81 doniesień i referatów prezentowanych na konferencjach zagranicznych i krajowych. Należy podkreślić, że jest On również współautorem 68 poradników i podręczników z zakresu medycyny weterynaryjnej. Był także recenzentem wielu artykułów naukowych w liczących się czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym.

Profesor Wołodymyr Stybel jest redaktorem naczelnym czasopism „Biuletyn Naukowy Lwowskiego Narodowego Uniwersytetu Medycyny Weterynaryjnej i Biotechnologii”, „Ukrainian Journal of Veterinary and Agriculture Sciences” i praktycznego czasopisma „Gospodarz Wiejski” (w języku ukraińskim). Jest również członkiem kolegium redakcyjnego „Biuletynu Naukowo-Technicznego Instytutu Biologii Zwierząt Narodowej Akademii Nauk Rolniczych Ukrainy i Państwowego Naukowo-Badawczego Instytutu Kontroli Preparatów Weterynaryjnych i Dodatków Paszowych”. Ostatni z wymienionych Instytutów spełnia niezwykle istotną rolę w ochronie zdrowia zwierząt i ludzi na Ukrainie. Szczególnie

w ostatnim czasie, przy coraz częściej pojawiających się pandemiach epizootycznych, jego rola jest nie do przecenienia. Ponadto profesor Stybel jest członkiem komitetu redakcyjnego międzynarodowego czasopisma „Antybiotyki i Probiotyki”.

Profesor Stybel był i jest opiekunem naukowym i promotorem doktorantów, a także słuchaczy studiów podyplomowych. Pod Jego kierunkiem jako promotora przeprowadzono i zakończono osiem przewodów doktorskich i dwa habilitacyjne. Profesor Stybel jest przewodniczącym Uniwersyteckiej Rady ds. Obron Prac Habilitacyjnych, a także członkiem Komisji Farmakologicznej Medycyny Weterynaryjnej Ukrainy oraz Rady Naukowej Uniwersytetu.

Za osobisty wkład na rzecz rozwoju nauki oraz za aplikacyjną działalność w zakresie medycyny weterynaryjnej profesor Wołodimir Stybel został uhonorowany licznymi dyplomami od Ministerstwa Polityki Rolnej Ukrainy i Lwowskiej Obwodowej Administracji Państwowej. W 2008 r. wyróżniono Go jako najlepszego działacza Ukrainy w zakresie edukacji rolniczej. W 2018 r. otrzymał honorową odznakę przyznaną przez Lwowską Obwodową Organizację Związków Zawodowych Sektora Rolniczego oraz Nagrodę im. Papieża Franciszka. Został on również odznaczony orderem Włodzimierza Wielkiego I stopnia oraz orderem księcia Jarosława Mądrego I stopnia. Jest również posiadaczem nietypowego, jak na naukowca, wyróżnienia od Federacji Podnoszenia Ciężarów Ukrainy.

Od wielu lat profesor Stybel wspiera i rozwija współpracę naukową i dydaktyczną pomiędzy Wydziałami Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, Lublinie i Wrocławiu. Efektem tego są m.in. wspólne publikacje naukowe, wymiana kadry naukowo-dydaktycznej i studentów oraz organizacja wspólnych konferencji. Profesor jest mocno zaangażowany w koordynację prac naukowo-badawczych w zakresie krajowym i międzynarodowym. Dzięki Jego zaangażowaniu i aktywnemu udziałowi zrealizowany został międzynarodowy projekt pt. „Tworzenie weterynaryjnej szkoły zaawansowanych metod diagnostyki w specjalistycznych laboratoriach” w ramach programu współpracy transgranicznej Polska–Białoruś–Ukraina pomiędzy Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie i Lwowskim Narodowym Uniwersytetem Medycyny Weterynaryjnej i Biotechnologii im. Stefana Grzyckiego. Jednym z założeń tego projek-

tu było wdrożenie do praktyki naukowo-weterynaryjnej metod biologii molekularnej.

Profesor Stybel jako rektor Uniwersytetu Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie – uczelni o wielowiekowej historii – jest rzecznikiem nie tylko akademickiej współpracy naukowej z Polską, ale także współpracy pomiędzy naszymi narodami.

Prof. dr nauk. Wołodymyr Stybel poza swoim imponującym dorobkiem naukowym jest osobą szczególnie zasłużoną dla rozwoju polsko-ukraińskich relacji naukowych i kulturalnych. Jego osobiste zaangażowanie w bezpośrednie kontakty naukowe dało już wymierne efekty w postaci stale zwiększającej się liczby stypendystów z zakresu nauk weterynaryjnych i biotechnologicznych przyjeżdżających do Polski w celu pogłębiania wiedzy i wspólnego wykonywania badań naukowych.

Mając na uwadze wszystkie wymienione informacje, propozycję nadania prof. dr. nauk Wołodymyrowi Stybelowi tytułu doktora honorowego Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie – doktora honoris causa – uważam za całkowicie zasadną. Popieram ją zdecydowanie i nie ukrywam – z dużą satysfakcją i zadowoleniem.

Rzeszów, 1 lutego 2020 r.

Prof. dr hab. dr h.c. Krzysztof Kubiak
Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

**OPINIA W SPRAWIE NADANIA
TYTUŁU DOKTORA HONORIS CAUSA
UNIwersYTETU PRZYRODNICZEGO W LUBLINIE
PROFESOROWI WOŁODYMYROWI STYBELOWI**

Prof. dr nauk Wołodymyr Stybel w 1992 r. ukończył z wyróżnieniem studia na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Lwowskiego Instytutu Zooweterynaryjnego, uzyskując dyplom lekarza weterynarii. W tym samym roku został zatrudniony na stanowisku starszego specjalisty w Katedrze Parazytologii i Hodowli Ryb tego Wydziału. W latach 1993–1995 realizował studia doktoranckie w Katedrze Parazytologii i Hodowli Ryb. W 1996 r. został zatrudniony na etacie asystenta w tej samej Katedrze. W 1997 r. uzyskał stopień naukowy doktora nauk weterynaryjnych na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Glista świńska: zmiany cytogenetyczne, immunologiczne i biochemiczne u świń oraz wskaźniki mutagenności awermektyny stosowanej w leczeniu”. W 2003 r. został zatrudniony na stanowisku docenta Katedry Parazytologii i Hodowli Ryb. W 2007 r. uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego nauk weterynaryjnych na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „*Ascaris suum* u świń – farmakotoksykologiczne i terapeutyczne uzasadnienie zastosowania granulatu browermektyny”. Od 2008 r. jest kierownikiem Katedry Parazytologii i Ichtiopatologii Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Lwowskiego Narodowego Uniwersytetu Medycyny Weterynaryjnej i Biotechnologii. W latach 2009–2011

pełnił funkcję prodziekana Wydziału Medycyny Weterynaryjnej, a następnie w latach 2011–2014 – funkcję dziekana. W 2011 r. otrzymał tytuł naukowy profesora. Od 2014 r. do 2017 r. pełnił funkcję rektora Lwowskiego Narodowego Uniwersytetu Medycyny Weterynaryjnej i Biotechnologii im. S.Z. Grzyckiego. W 2017 r. wybrany został ponownie na rektora.

Główny kierunek badań naukowych profesora Wołodymyra Stybela związany jest z oceną działania genotoksycznego i cytotoksycznego pasożytów i środków przeciwpasożytniczych.

Profesor Wołodymyr Stybel jest redaktorem naczelnym czasopisma „Scientific Messenger of LNU of Veterinary Medicine and Biotechnologies”. Jest także członkiem redakcji czasopisma „Scientific-Technical Bulletin State Scientific-Research Control Institute of Veterinary Medicinal Products and Feed Additives”.

Był kierownikiem oraz wykonawcą licznych projektów naukowych, organizatorem wielu konferencji naukowych, sympozjów i seminariów. Jest autorem ponad 340 prac naukowych, w tym opublikowanych w czasopiśmie zagranicznych w: Polsce, Rosji, na Białorusi, w Mołdawii, Tadżykistanie i Azerbejdżanie. Jest także autorem 18 patentów. Był promotorem 8 przewodów doktorskich i opiekunem 2 prac habilitacyjnych.

Jest również członkiem Rady Obron Prac Doktorskich w trzech specjalnościach oraz członkiem Państwowej Komisji Farmakologicznej Medycyny Weterynaryjnej Ukrainy.

Na szczególne podkreślenie zasługuje zaangażowanie Pana Profesora w pozyskanie środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej, które w konsekwencji zaowocowało kierowaniem międzynarodowym projektem transgranicznym pt. „Utworzenie weterynaryjnej szkoły zaawansowanych technik diagnostycznych wraz ze specjalistycznymi laboratoriami”. Projekt ten realizowany był wspólnie z Wydziałem Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Wymiernym efektem tego projektu jest doposażenie Wydziału Medycyny Wete-

rynaryjnej we Lwowie w najnowocześniejszą, specjalistyczną aparaturę medyczną i laboratoryjną wykorzystywaną w medycynie weterynaryjnej oraz podniesienie kompetencji kadry naukowo-dydaktycznej Wydziału poprzez udział w szkoleniach z zakresu analityki klinicznej, ultrasonografii, kardiologii, chirurgii, technik biopsyjnych oraz diagnostyki chorób zakaźnych zwierząt. Dzięki zaangażowaniu profesora Stybela bezsprzecznie Lwowski Wydział Medycyny Weterynaryjnej rozwinął swoją działalność i stał się liderem wśród weterynaryjnych ośrodków akademickich na Ukrainie, zarówno w zakresie nauki i dydaktyki, jak i działalności usługowej. Niewątpliwie istotną rolę w tym rozwoju odegrała współpraca z Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie.

Profesor Wołodymyr Stybel wyróżniany był dyplomami Ministerstwa Polityki Rolnej Ukrainy oraz Administracji Państwowej Obwodu Lwowskiego. W 2008 r. otrzymał Nagrodę Ministerstwa Polityki Agrarnej Ukrainy – „Doskonałość w Edukacji Rolniczej Ukrainy”. W 2015 r. uhonorowany został odznaką „Zasłużony dla Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu”, a w 2018 r. godnością profesora honorowego tej uczelni. W 2018 r. otrzymał także honorową odznakę Lwowskiej Organizacji Związków Zawodowych Sektora Rolniczego. Wśród wyróżnień wymienić należy również dwa ordery I stopnia: Włodzimierza Wielkiego i księcia Jarosława Mądrego.

Od wielu lat profesor Stybel wspiera i sukcesywnie rozwija współpracę naukową i dydaktyczną pomiędzy Wydziałami Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, Lublinie oraz Wrocławiu. Efektem tego są m.in. wspólne publikacje naukowe, wymiana kadry naukowo-dydaktycznej i studentów oraz organizacja wspólnych konferencji.

Uhonorowanie pana prof. dr. nauk Wołodymyra Stybela, rektora Lwowskiego Narodowego Uniwersytetu Medycyny Weterynaryjnej i Biotechnologii im. Stefana Grzyckiego, tytułem doktora honoris causa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie będzie okazją do wyrażenia uznania

dla Jego zasług we współpracy z tą uczelnią oraz Jego osiągnięć naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych, które oceniam bardzo wysoko.

Wobec powyższego z głębokim przekonaniem rekomenduję Wysokiemu Senatowi Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie wniosek o nadanie panu prof. dr. nauk Wołodymyrowi Stybelowi tej godności. Wszczęte w tym zakresie postępowanie uznaję za w pełni uzasadnione i gorąco je popieram.

Wrocław, 16 stycznia 2020 r.

Prof. dr hab. Krzysztof Tomczuk
Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie

OCENA
OSIĄGNIĘĆ NAUKOWO-BADAWCZYCH I ORGANIZACYJNYCH
PROF. DR. NAUK WOŁODYMYRA STYBELA

Propozycję opracowania recenzji dorobku naukowego i organizacyjnego prof. dr. nauk Wołodymyra Stybela w postępowaniu zmierzającym do nadania Mu tytułu doktora honoris causa przez Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie odbieram jako zaszczyt oraz wyjątkowe wyróżnienie. Podobna tematyka badawcza i zainteresowania naukowe będą w moim odczuciu pomocne w obiektywnej ocenie osiągnięć naukowych Kandydata. Natomiast skala oraz zakres zasług i osiągnięć organizacyjnych Rektora Lwowskiego Narodowego Uniwersytetu Medycyny Weterynaryjnej i Biotechnologii im. Stefana Grzyckiego, mającego szerokie kontakty zagraniczne, jest wyjątkowy i oczywisty.

Sylwetka Kandydata

Profesor Wołodymyr Stybel urodził się 29 stycznia 1968 r. w miejscowości Bilcze Mikołajów w obwodzie lwowskim. Wywodzi się z nauczycielskiej rodziny o polskich korzeniach, przez co Jego dążenie do nawiązywania i utrzymywania kontaktów z polskimi uniwersytetami jest naturalne.

Studia na Wydziale Weterynarii Lwowskiego Instytutu Weterynaryjnego ukończył z wyróżnieniem w 1992 r. Z macierzystą uczelnią związał całe swoje życie zawodowe. Po uzyskaniu dyplomu podjął pierwszą pracę na stanowisku starszego preparatora w Katedrze Parazytologii i Akwakultury. Ważnym etapem Jego kariery naukowej były studia doktoranckie w latach 1993–1995. Po ich ukończeniu podjął pracę w Katedrze Parazytologii i Akwakultury na stanowisku asystenta. Pracę doktorską dotyczącą glistnicy świń zatytułowaną „Eksperymentalna askarioza: zmiany cytogenetyczne, immunologiczne i biochemiczne u prosiąt oraz wskaźniki mutagenności w inwazji *Ascaris suum*” obronił w Państwowym Uniwersytecie Rolniczym w Białej Cerkwi w 1997 r., uzyskując stopień naukowy doktora nauk biologicznych. W 2003 r. Wołodzimyrowi Stybelowi nadano tytuł naukowy docenta w Katedrze Parazytologii i Akwakultury. W 2007 r. przedstawił pracę habilitacyjną dotyczącą tematyki: „Wielogatunkowe inwazje świń: epizootologia, rozprzestrzenianie oraz farmakotoksykologiczne i terapeutyczne uzasadnienie stosowania granulatu browermektyny” i uzyskał stopień doktora habilitowanego w zakresie parazytologii, toksykologii i farmakologii weterynaryjnej. W 2008 r. dr. nauk Wołodzimyrowi Stybelowi powierzono kierownictwo Katedry Parazytologii i Akwakultury. W 2009 r. został powołany na stanowisko prodziekana Wydziału Medycyny Weterynaryjnej, a w 2011 r. został dziekanem tego wydziału. W tym samym roku otrzymał tytuł naukowy profesora. W 2014 r. profesor Wołodzimyr Stybel został powołany na stanowisko rektora Lwowskiego Narodowego Uniwersytetu Medycyny Weterynaryjnej i Biotechnologii im. Stefana Grzyckiego. Od 2017 r. sprawuje tę funkcję w kolejnej kadencji.

Ocena dorobku naukowego

Profesor Wołodymyr Stybel jest wybitnym specjalistą z zakresu parazytologii, farmakologii i toksykologii w dziedzinie nauk weterynaryjnych. Jego dorobek naukowy jest wyjątkowo obszerny i wielowątkowy. Składa się na niego autorstwo i współautorstwo ponad 340 artykułów i prac naukowych, 18 patentów oraz 68 poradników i podręczników akademickich. Prace te ukazały się drukiem na Ukrainie i w wielu krajach sąsiedzkich, np. w Polsce, na Białorusi, w Rosji, Mołdawii, Tadżykistanie czy Azerbejdżanie. Prof. dr nauk Wołodymyr Stybel był kierownikiem lub wykonawcą licznych projektów naukowych, organizatorem wielu konferencji naukowych, sympozjów i seminariów. Zainteresowania badawcze kandydata do tytułu doktora honoris causa ewaluowały w miarę rozwoju kariery naukowej.

Od początków pracy naukowej profesor Stybel zajmował się problemami związanymi z inwazjologią, patogenezą oraz terapią parazytoz świń. Wybór tematyki badań związany był z dostrzeżeniem istotnych czynników inwazjologicznych ograniczających hodowlę trzody chlewnej na Ukrainie. Szczególną uwagę poświęcił najczęściej występującej helmintozie – askariozie, która stała się tematem Jego pracy doktorskiej. Poza badaniami epizootiologicznymi wyjątkowo nowatorskie i cenne były Jego badania z zakresu cytotoksycznego i genotoksycznego działania nicieni, zwracające uwagę na niedostrzegane dotychczas aspekty ich oddziaływania patogennego. Efektem tych badań jest opracowanie systemu monitorowania mutagennego w kompleksach trzody chlewnej pozwalające na ocenę stanu występujących mutacji i przewidywanie skutków tego zjawiska w aspekcie inwazji pasożytniczych. Problem genotoksycznego działania pasożytów był tematem licznych publikacji autorstwa profesora Wołodymyra Stybela w cenionych periodykach. Zagadnienia dotyczące askariozy świń były badane również w ujęciu

terapeutycznym w kolejnych latach Jego pracy naukowej. W okresie 2003–2007 ukazało się wiele publikacji dotyczących preparatów doustnych zawierających iwermektynę oraz lewamizol, oceniających ich skuteczność oraz cechy farmakokinetyczne i toksykologiczne, a także ich immunoreaktywność. W szeroko zakrojonych badaniach analizowano wymienione parametry także wobec innych robaczy u świń. Badania te były podstawą nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego.

Zakres prowadzonych badań oraz ich rozległość dają podstawę do twierdzenia, że profesor Wołodimir Stybel jest uznanym autorytetem z zakresu parazytofauny trzody chlewnej w skali europejskiej. Poza helmintami u świń, w dorobku naukowym kandydata są także publikacje z zakresu inwazji pierwotniaczych (*Isospora suis*) w aspekcie diagnostyki, profilaktyki, a także reakcji mutagennych. Poza trzodą chlewną zainteresowania naukowe kandydata dotyczyły także parazytofauny innych gatunków zwierząt. Wiele uwagi poświęcił on analizie czynników związanych z inwazją *Fasciola hepatica* u bydła. Szczególnie interesujące są badania dotyczące zjawisk immunologicznych oraz oddziaływania patogennego w przebiegu eksperymentalnej inwazji. W tej grupie doświadczeń znalazły się także badania terapeutyczne. W badaniach porównawczych autor poza bezpośrednim działaniem leków uwzględniał także czynnik immunologiczny, jakim była nieswoista stymulacja antygenowa. Badania te, poza aspektem poznawczym, mają wyjątkowe znaczenie aplikacyjne, a przyjęta koncepcja badań potwierdza praktyczną znajomość znaczenia problemu helmintoz u bydła.

Profesor Wołodimir Stybel zaangażował się także w badania dotyczące parazytofauny koni. Poza szczegółową analizą pasożytów koni rasy huculskiej zajmował się także wpływem mutagenym nicieni *Parascaris quorum* poprzez badania cytogenetyczne limfocytów krwi żywicieli zarażonych tym pasożytem. Badal także skuteczność makrocyklicznych laktonów przeciwko nicieniom jelitowym koni. W dorobku naukowym

kandydata znajdziemy także wiele prac poświęconych problemom inwazyjologicznym drobiu. Profesor Wołodymyr Stybel koordynował badania związane z sytuacją epizootyczną w stadach drobiu, a także badał możliwości immunizacji kur w przebiegu kokcydiozy. Analizował także bezpieczeństwo stosowania oraz skuteczność preparatów przeciw-pierwotniaczych w zwalczaniu eimeriozy i histomonozoy oraz iwermektyny w przebiegu syngamozoy i innych helmintoz. Wiele prac w bogatym dorobku naukowym kandydata dotyczy ryb, szczególnie w aspekcie patogennego oddziaływania przywr *Monogenea*. Poza badaniami inwazyjologicznymi skrzelowców określał działanie mutagenne tych pasożytów, a także analizował szczegóły patogenezoy tej kontaktowej inwazji. Wiele prac poświęconych jest analizie toksykologicznej w przebiegu ostrej i przewlekłej intoksykacji makrocyklicznymi laktonami u ryb. W swojej pracy naukowej profesor Wołodymyr Stybel podejmował także tematy związane z zagrożeniami zoonotycznymi, szczególnie dotyczące toksokarozoy. Prowadził badania środowiskowe wykazujące skalę skażenia środowiska jajami inwazyjnymi *Toxocara canis* oraz testował możliwości preparatów dezynfekcyjnych w zwalczaniu tego zagrożenia. Analizował reakcje immunologiczne żywiciela paratenicznego w doświadczalnej toksokarozie szczurów a także zmiany parametrów hematologicznych u psów w przebiegu eksperymentalnej inwazji jelitowej nicieni z rodzaju *Toxocara*. Rozległość badań oraz chęć poszukiwania nieznanych aspektów wielu inwazji świadczy o wyjątkowej wiedzy oraz wielkim wyczuciu w podejmowaniu nowych wyzwań naukowych kandydata. Fakt ten sprawia, iż profesor Wołodymyr Stybel należy do grona najwybitniejszych ukraińskich, ale także i europejskich parazytologów weterynaryjnych.

Ocena osiągnięć organizacyjnych

Profesor Wołodymyr Stybel, poza wielkim zaangażowaniem w pracę naukową, wykazuje wyjątkowe aktywności organizacyjne. Jest redaktorem naczelnym czasopisma „Scientific Messenger of LNU of Veterinary Medicine and Biotechnologies”. Redaktorem naczelnym pism „Gospodarz Wiejski” oraz „Ukrainian Journal of Veterinary and Agricultural Sciences”. Jest także członkiem kolegium redakcyjnego czasopisma „Scientific Technical Bulletin State Scientific Research Control Institute of Veterinary Medicinal Products and Feed Additives”. Profesor Wołodymyr Stybel aktywnie działa na rzecz rozwoju kadry naukowej. Jest przewodniczącym Rady ds. Obrony Prac Habilitacyjnych na macierzystej uczelni. W trakcie swojej kariery naukowej był promotorem ośmiu zakończonych przewodów doktorskich oraz opiekunem naukowym dwóch postępowań habilitacyjnych.

Przechodził przez kolejne szczeble zaangażowania kierowniczego, począwszy od kierownika Katedry Parazytologii, przez prodziekana i dziekana Wydziału Medycyny Weterynaryjnej, aż do stanowiska rektora uniwersytetu. Świadczy to o Jego wyjątkowej osobowości i umiejętności podejmowania coraz to bardziej wymagających wyzwań. Jest niekwestionowanym liderem akademickim macierzystego uniwersytetu. Jest człowiekiem, który nie zatrzymuje się na etapie przejściowym, ale podąża dalej w celu optymalnego wykorzystania chwili i nadarzających się możliwości dla dobra kierowanej jednostki. W takim aspekcie postrzegam działania JM Rektora Wołodymyry Stybela w zakresie nawiązywania szerokich kontaktów zagranicznych z uniwersytetami w Polsce i strukturami Unii Europejskiej. Kierując zespołem zaangażowanych ludzi, Profesor reprezentuje jedyną ukraińską uczelnię weterynaryjną w zgromadzeniach Federation of Veterinarians of Europe. Mimo przeciwności wynikających z braku członkostwa Ukrainy w Unii Europej-

skiej, harmonizuje programy nauczania kierowanej uczelni z europejskimi standardami. Stara się wykorzystywać możliwości unijnego finansowania, aby rozwijać Lwowski Narodowy Uniwersytet Medycyny Weterynaryjnej i Biotechnologii. Przykładem jest projekt transgraniczny realizowany we współpracy z Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie pt. „Utworzenie Weterynaryjnej Szkoły Zaawansowanych Technik Diagnostycznych wraz z wyspecjalizowanymi laboratoriami”. Projekt ten, finansowany w 90% ze środków Unii Europejskiej, znacząco wzbogacił Lwowski Wydział Weterynaryjny w nowoczesny sprzęt diagnostyczny i laboratoryjny wykorzystywany w pracy klinicznej i dydaktyce. Autorzy projektu, wśród których jest Kandydat do tytułu doktora honoris causa, nie spoczywają na laurach i aplikują o kolejne fundusze. Tym razem w ramach projektu transgranicznego „Wspólne zapobieganie rozprzestrzenianiu się chorób odzwierzęcych na pograniczu polsko-ukraińskim”. Profesor Wołodimir Stybel od wielu lat dba o żywe kontakty z jednoimiennymi wydziałami w Polsce, szczególnie we Wrocławiu i Lublinie. Jest to szczególnie cenna inicjatywa, upamiętniająca historyczną współpracę, z tego względu, że Wydziały Weterynaryjne w Lublinie i Wrocławiu w momencie powstawania opierały się na kadrze naukowej pochodzącej z lwowskiej uczelni.

W przypadku lubelskiego Wydziału Medycyny Weterynaryjnej nieoceniony wkład w jego powstanie wnieśli przybyli ze Lwowa profesorowie Tadeusz Żuliński, Józef Parnas, Alfred Trawiński, Stanisław Krauss, Kazimierz Szczudłowski. Obecny Rektor Lwowskiego Uniwersytetu poza swoimi dokonaniem jest także instytucjonalnym spadkobiercą tradycji naszych uczelni. Za sprawą Jego osobistego zaangażowania prowadzone są wymiany pracowników naukowych i studentów, w tym doktorantów. Kwitnie współpraca naukowa, zorganizowane są wspólne konferencje naukowe. Dzięki osobistemu zaangażowaniu rektora Wołodymira Stybela powstaje nowy piękny rozdział historii sto-

sunków akademickich Polski i Ukrainy. Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu już wcześniej docenił osobę profesora Wołodymyra Stybela. W 2015 r. uhonorowany został odznaką „Zasłużony dla Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu”, a w 2018 r. nadano Mu tytuł profesora honorowego Uniwersytetu Przyrodniczego.

Współpraca międzynarodowa i sukcesy naukowe oraz osiągnięcia w zarządzaniu uczelnią były dostrzegane również przez władze Ukrainy. Profesor Wołodymyr Stybel za swoją działalność naukową i organizacyjną był wyróżniany dyplomami Ministerstwa Polityki Rolnej Ukrainy oraz Administracji Państwowej Obwodu Lwowskiego. W 2008 r. otrzymał zaszczytną Nagrodę Ministerstwa Polityki Agrarnej Ukrainy „Doskonałość w Edukacji Rolniczej Ukrainy”. Kandydat do tytułu doktora honoris causa jest wyjątkowo dynamiczną osobowością na wszystkich polach aktywności akademickiej. Dzięki osobistym cechom charakteru i determinacji potrafi zjednywać współpracowników do realizacji wspólnego celu. Działania te zaowocowały dynamicznym rozwojem kierowanej przezeń uczelni oraz rozległą współpracą z wydziałami weterynaryjnymi działającymi w Unii Europejskiej.

Wszystkie zaprezentowane wyżej okoliczności przemawiają znacząco za poparciem wniosku o nadanie profesorowi Wołodymyrowi Stybelowi tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. W mojej opinii nadanie wybitnemu reprezentantowi nauk weterynaryjnych Ukrainy tej zaszczytnej godności jest ważnym akcentem w budowaniu otwartego na świat wizerunku i międzynarodowej pozycji Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Lublin, 4 lutego 2020 r.

Prof. dr hab. Stanisław Winiarczyk
Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie

LAUDACJA

Magnificencjo,
Spectabiles,
Honorabilis,
Szanowni Państwo,

W kalendarzu każdej uczelni zdarzają się dni niezwykle, w których wyróżniamy ludzi o wybitnych osiągnięciach naukowych, honorujemy osoby szczególnie zasłużone, cieszące się autorytetem i uznaniem społecznym przekraczającym granice własnego środowiska. Taki wyjątkowy charakter ma także dzisiejsza uroczystość, w której nasz Uniwersytet nadaje profesorowi Wołodymyrowi Stybelowi tytuł doktora honoris causa na podstawie formalnej decyzji Senatu z dnia 28 lutego 2020 r. Inicjatywa procedury nadania tej godności została podjęta przez JM Rektora, a wniosek został przygotowany przez Wydział Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Dobry los sprawił, że przypadł mi w udziale niezwykle zaszczyt i honor przedstawić sylwetkę Profesora i dokonania tego wielkiego orędownika przyjaźni ukraińsko-polskiej, osoby obdarzonej charyzmą, talentem i pracowitością. Mam nadzieję, że przygotowana przeze mnie pochwała Jego dokonań i cech charakteru w pełni potwierdzi przysługujące Mu miejsce we wspólnocie naszej *Alma Mater*.

Profesor Wołodymyr Stybel urodził się 29 stycznia 1968 r. we wsi Bilcze, w rejonie mikołajowskim, w obwodzie lwowskim. Studia weterynaryjne ukończył z wyróżnieniem na Wydziale Weterynarii Lwowskiego Instytutu Weterynaryjnego w 1992 r. Od tego czasu nieodłącznie

związany jest z tą uczelnią poprzez działalność naukową i dydaktyczną. Swoją pracę rozpoczął na stanowisku starszego preparatora w Katedrze Parazytologii i Rybolówestwa. W latach 1993–1995 odbył studia podyplomowe, a później pracował w tej Katedrze jako asystent. W roku 1997 obronił rozprawę doktorską, a w roku 2007 pracę habilitacyjną. W 2003 r. otrzymał tytuł naukowy docenta w Katedrze Parazytologii i Rybolówestwa. W 2008 r. objął kierownictwo tej Katedry, a w następnym został powołany na stanowisko prodziekana Wydziału Medycyny Weterynaryjnej. W 2011 r. w wyniku konkursu został dziekanem Wydziału Medycyny Weterynaryjnej i otrzymał tytuł naukowy profesora. W roku 2014 Wołodimir Stybel został powołany na stanowisko rektora Lwowskiego Narodowego Uniwersytetu Medycyny Weterynaryjnej i Biotechnologii, zaś trzy lata później został wybrany na to stanowisko przez społeczność uniwersytetu. Funkcję tę pełni do dnia dzisiejszego.

Zainteresowania badawcze profesora Wołodymira Stybela koncentrują się głównie na aspekcie endoparazytoz u świń. Właśnie temu tematowi była poświęcona praca doktorska pt. „Eksperymentalna askarioza: zmiany cytogenetyczne, immunologiczne i biochemiczne u prosiąt oraz wskaźniki mutagenności w inwazji *Ascaris suum*”, a także rozprawa habilitacyjna pt. „Wielogatunkowe inwazje trzody chlewnej: epizootiologia, rozprzestrzenianie oraz farmakotoksykologiczne i terapeutyczne uzasadnienie stosowania granulatu browermektyny”.

Dorobek naukowy Doktora Honorowego jest obszerny, ukierunkowany i wartościowy zarówno poznawczo, jak i aplikacyjnie. Wśród najważniejszych obszarów Jego pracy naukowej należy wymienić zagadnienia związane z cytotoksycznością i genotoksycznością pasożytów wewnętrznych wielu gatunków zwierząt – przede wszystkim trzody chlewnej, ale także bydła, koni, kur czy nawet ryb. Drugim ważnym kierunkiem badań, który przewija się przez całą karierę naukową Profesora, jest ocena zjawisk immunologicznych zachodzących w organizmie gospodarza w reakcji na pasożyty podczas eksperymentalnych inwazji. Profesor Stybel wiele czasu poświęcił także badaniom nad zjawiskami

mutagennymi, których ocena pozwala na wstępne przewidywanie skutków mutacji w stadach hodowlanych.

Za szczególnie ważne uznać należy badania dotyczące oceny farmakokinetycznej i toksykologicznej, jak również skuteczności oraz immunoreaktywności wielu stosowanych powszechnie preparatów przeciwpasożytniczych, zawierających m.in. iwermektynę i lewamizol.

W swojej karierze Profesor kierował realizacją wielu projektów badawczych i brał w nich aktywny udział. Jest autorem i współautorem ponad 340 artykułów i prac naukowych – które ukazały się drukiem w czasopiśmie międzynarodowych – oraz 18 patentów i 68 podręczników i poradników akademickich.

Drugim ważnym powodem do wyróżnienia Czcigodnego Doktora Honorowego jest Jego wkład w rozwój kadr. Obejmuje on promotorstwo w ośmiu przewodach doktorskich oraz opiekę naukową dwóch postępowań habilitacyjnych. Profesor Stybel pełni funkcję przewodniczącego Rady ds. Obrony Prac Habilitacyjnych swojej uczelni, a także jest członkiem Państwowej Komisji Farmakologicznej Medycyny Weterynaryjnej Ukrainy.

Na dorobek Profesora składają się również wybitne osiągnięcia w pracy organizacyjnej. Sprawował on funkcje kierownika Katedry Parazytologii i Akwakultury, prodziekana i dziekana Wydziału Medycyny Weterynaryjnej, a także rektora Lwowskiego Narodowego Uniwersytetu Medycyny Weterynaryjnej i Biotechnologii im. S. Grzyckiego – stanowisko to piastuje już drugą kadencję. Ponadto jest redaktorem naczelnym czasopisma „Scientific Messenger of LNU Veterinary Medicine and Biotechnologies” oraz pism „Gospodarz Wiejski” i „Ukrainian Journal of Veterinary and Agricultural Sciences”, a także członkiem komitetu redakcyjnego periodyków – międzynarodowego „Antybiotyki i Probiotyki” oraz lwowskiego „Biuletynu Naukowo-Technicznego Instytutu Biologii Zwierząt Narodowej Akademii Nauk Rolniczych Ukrainy i Państwowego Naukowo-Badawczego Instytutu Kontroli Preparatów Weterynaryjnych i Dodatków Paszowych”.

Autorytet naukowy i wybitne osiągnięcia organizacyjne zyskały wysokie uznanie społeczne i zostały nagrodzone wyróżnieniami Ministerstwa Polityki Rolnej Ukrainy oraz Administracji Państwowej Obwodu Lwowskiego. W roku 2008 profesor Wołodimir Stybel odebrał Nagrodę Ministerstwa Polityki Agrarnej Ukrainy – „Doskonałość w Edukacji Rolniczej Ukrainy”, zaś w roku 2018 – odznakę Lwowskiej Organizacji Związków Zawodowych Sektora Rolniczego. Ponadto przyznano Mu również dwa zaszczytne ordery I stopnia – Włodzimierza Wielkiego i księcia Jarosława Mądrego, a także Nagrodę im. Papieża Franciszka. W ostatnich latach Uniwersytet Wrocławski uhonorował Go odznaką „Zasłużony dla Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu” oraz nadał tytuł profesora honorowego Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Co ciekawe, Profesor może się także poszczycić wyróżnieniem przyznanym Mu przez Federację Podnoszenia Ciężarów Ukrainy.

Profesor Wołodimir Stybel należy do pokolenia otwierającego lwowską weterynarię na szeroką przestrzeń europejską. Wraz ze swym zespołem reprezentuje jedyną ukraińską uczelnię weterynaryjną na zgromadzeniach Federation of Veterinarians of Europe (FVE), gdzie bierze czynny udział w pracach sekcji European Veterinarians in Education, Research and Industry (EVERI). Jest intuicyjnym i pomysłowym liderem, który widzi przyszłość swojego uniwersytetu opartą na harmonizacji ukraińskich programów nauczania z europejskimi standardami. Realizując tę wizję z pełną konsekwencją, wdraża jednolity sześćioletni system kształcenia na kierunku weterynaria zgodny z wymogami obowiązującymi na obszarze Unii Europejskiej. Na uwagę zasługuje rozwijanie żywych kontaktów ze wszystkimi polskimi ośrodkami naukowymi, a zwłaszcza z Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie i Uniwersytetem Przyrodniczym we Wrocławiu. Wymiana pracowników naukowych i studentów, wiedzy i doświadczeń przyczynia się do rozwijania dobrych stosunków pomiędzy wspólnotami akademickimi tych uniwersytetów. Ta aktywność wydaje się wykraczać poza wymiar akademicki. W ten sposób pisany jest fragment nowej dobrej historii stosunków polsko-ukraińskich,

które warto rozwijać dla obopólnych korzyści. Cechy charakteru i determinacja w dążeniu do obranego celu włączają profesora Wołodymyra Stybela do linii samodzielnych pracowników akademickich Ukrainy, którzy w ciągu ostatnich lat walnie przyczynili się do rozwoju macierzystej uczelni i zacieśnienia współpracy z polskimi ośrodkami naukowymi.

Jeżeli państwo pozwoli, chciałbym teraz przytoczyć kilka faktów historycznych podkreślających ścisły związek pomiędzy Wydziałami Medycyny Weterynaryjnej, a przez to pomiędzy Uniwersytetem we Lwowie i Uniwersytetem w Lublinie.

Otóż, historia weterynarii na Uniwersytecie Lwowskim zaczyna się już po pierwszym rozbiorze Rzeczypospolitej Obojga Narodów w 1784 r., kiedy to zaanektowana Galicja ze stolicą we Lwowie należała do Cesarstwa Austriackiego. W styczniu 1849 r. Katedra Zwierzęcych Chorób Zakaźnych na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Lwowskiego przestała istnieć, żeby ponownie po 70 latach starań w 1881 r. powstała Królewska Szkoła Weterynarii, która w 1896 r. otrzymała status szkoły wyższej (Akademii). We wrześniu 1908 r. uczelnia otrzymała uprawnienia do nadawania stopnia doktora medycyny weterynaryjnej, a za szczególne zasługi – doktora honoris causa. Na mocy dekretu ministra edukacji narodowej Drugiej Rzeczypospolitej w 1922 r. uczelnia otrzymała nazwę Lwowskiej Akademii Medycyny Weterynaryjnej i nazwa ta pozostała aż do października 1939 r. W okresie międzywojennym Lwowska Akademia cieszyła się dużym uznaniem w skali międzynarodowej. Publikacje pojawiały się w języku polskim, niemieckim, francuskim oraz włoskim. W 1944 r. polscy wykładowcy opuścili Lwów i przenieśli się m.in. do Lublina, by tworzyć Wydział Weterynaryjny, jeden z czterech fakultetów założycielskich Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Tytuł doktora honoris causa nadawany jest nie tylko za uznany dorobek naukowy i autorytet, ale także za zasługi dla uczelni, która ten tytuł nadaje. Tutaj należy podkreślić wkład Profesora w budowanie dobrego klimatu i otwartości na szeroką współpracę pomiędzy naszymi uniwersytetami. To właśnie atmosfera wzajemnej życzliwości, którą

pamiętam z licznych spotkań i dyskusji pomiędzy pracownikami naszych uczelni, stymulowała kształtowanie się idei długofalowej współpracy, która zmaterializowała się w projekcie zaawansowanych technik diagnostycznych i specjalistycznych laboratoriów. Był to projekt transgraniczny finansowany w 90% ze środków UE na kwotę prawie 1,5 mln euro. Jego celem było wzmocnienie współpracy instytucjonalnej pomiędzy naszymi uczelniami poprzez unowocześnienie weterynaryjnej diagnostyki klinicznej i podniesienie poziomu kształcenia w oparciu o utworzone laboratoria, ambulatoria i zakupiony sprzęt. W pierwszej fazie realizacji projektu został zakupiony niezbędny sprzęt i aparatura. Realizację programu edukacyjnego rozpoczęliśmy w 2013 r., od konferencji otwierającej w Lublinie, w której wzięli udział nie tylko Ukraińcy i Polacy, ale także Czesi, Słowacy, Litwini, Węgrzy, Turcy i Hiszpanie. Przez następne dwa lata zorganizowaliśmy wspólnie wiele szkoleń z zakresu analityki klinicznej, ultrasonografii, diagnostyki chorób zakaźnych, kardiologii, chirurgii, technik biologii molekularnej i innych. Projekt został podsumowany na konferencji zamykającej we Lwowie w czerwcu 2015 r. – wszystkie zakładane cele zostały osiągnięte. Należy podkreślić, że ten projekt to przykład dobrej współpracy pomiędzy naszymi uniwersytetami, to dobrze napisany fragment nowej historii stosunków polsko-ukraińskich, które warto rozwijać dla obopólnych korzyści.

Przedstawiając sylwetkę Czcigodnego Doktora wypada powiedzieć kilka słów o Nim samym. Profesor jest człowiekiem skromnym, życzliwym, pracowitym, odpowiedzialnym za słowa i czyny. Jego postawa, oparta na sumienności i realizacji wyznaczonych celów, wzbudza szacunek w gronie pracowników Lwowskiego Uniwersytetu i – jak sami mówią – potrafi godzić życzliwą otwartość na nowe pomysły ze stanowczością w egzekwowaniu obowiązków, a także dbałością o wspólne dobro uczelni z poszanowaniem godności każdego z członków społeczności akademickiej.

Warto wspomnieć, że Profesor ma polskie korzenie. Jego dziadek był Polakiem, leśniczym w wiosce Bilcze, w powiecie mikołajowskim.

Stąd też prawdopodobnie wywodzi się otwartość Profesora na współpracę ze stroną polską oraz zamilowanie i szacunek do polskiej tradycji i kultury. Żona Profesora jest także pracownikiem naukowym, pełni funkcję kierownika zakładu wirusologii w regionalnym instytucie badawczym, syn zaś studiuje na pierwszym roku medycyny.

Reasumując, pragnę jeszcze raz podkreślić uznanie i szacunek dla osiągnięć profesora Wołodymyra Stybela i wyrazić radość z przyjęcia Go do grona wybitnych postaci, które otrzymały tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Prof. dr nauk Wołodymyr Stybel
Lwowski Narodowy Uniwersytet Medycyny Weterynaryjnej
i Biotechnologii im. S. Grzyckiego

**LWOWSKI NARODOWY UNIwersYTET
MEDYCYNy WETERYNARYJNEJ I BIOTECHNOLOGII
IM. S. GRZYCKIEGO. WCZORAJ. DZISIAJ. JUTRO**

W 1784 r. na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu we Lwowie utworzona została Katedra Medycyny Weterynaryjnej. Jej pierwszym kierownikiem został doktor medycyny weterynaryjnej, profesor Jurij Chmel. Urodził się on 31 marca 1747 r. w Cieszynie. Jurij Chmel posługiwał się sześcioma językami: niemieckim, czeskim, polskim, łacińskim, francuskim, angielskim. W dniu 23 grudnia 1805 r. został pochowany we Lwowie, jednak miejsce pochówku nie jest znane.

W dniu 27 grudnia 1880 r. cesarz Franciszek Józef I podpisał dokument, zgodnie z którym we Lwowie utworzono nową placówkę edukacyjną o nazwie Cesarsko-Królewska Szkoła Weterynaryjna oraz Szkoła Kucia Koni wraz z Kliniką dla Zwierząt we Lwowie. Zgodnie z rozporządzeniem uczelnia miała posiadać następującą kadre profesorską i dydaktyczną: trzech profesorów (jeden z nich miał pełnić funkcję dyrektora szkoły); jednego adiunkta; dwóch asystentów; trzech docentów, posiadających prawo do wykładania przedmiotów przyrodniczych; jednego nauczyciela kucia koni; personel pomocniczy (10 osób).

Pierwszym dyrektorem uczelni weterynaryjnej był profesor Piotr Seifman, profesor zwyczajny, specjalista patologii chorób wewnętrznych i kliniki chorób wewnętrznych oraz epizootologii i policji weterynaryjnej.

Urodził się 1 marca 1823 r. w Warszawie. Na początku 1874 r. Piotr Seifman wyjechał do Kazania, aby zorganizować tam Instytut Weterynaryjny. Po uruchomieniu uczelni objął jego dyrekcję i wykladał tam jako

profesor zwyczajny. W roku 1879 na Uniwersytecie Warszawskim obronił rozprawę doktorską pt. „Trychiny i związane z nimi choroby” (*Trychinae et trichinosi*), na której podstawie uzyskał stopień doktora medycyny.

Od października 1881 r. Piotr Seifman mieszkał we Lwowie, gdzie zorganizował Szkołę Weterynaryjną i został jej dyrektorem. Stanowisko to profesor piastował przez 13 lat. W roku 1898 Piotr Seifman przeprowadził się do Krakowa, gdzie wykładał weterynarię dla studentów Wydziału Rolniczego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zmarł 23 stycznia 1903 r. w Krakowie.

Na mocy dekretu cesarskiego z 15 września 1881 r. na określone stanowiska w Szkole Weterynaryjnej powołano trzech pierwszych profesorów, którzy zostali organizatorami pierwszych instytutów uczelni.

Pierwszy z wyboru rektor Akademii Weterynaryjnej we Lwowie – profesor Józef Szpilman urodził się 1 sierpnia 1855 r. w Łańcucie. Dla Szkoły Weterynaryjnej we Lwowie, a później dla Akademii Weterynaryjnej zasłużył się na wiele sposobów, za co otrzymał tytuł doktora honoris causa. Po Piotrze Seifmanie był on drugim dyrektorem Szkoły Weterynaryjnej we Lwowie i obejmował to stanowisko w latach 1894–1897. W 1909 r. został pierwszym rektorem Akademii Weterynaryjnej we Lwowie wybranym przez Kolegium profesorów na dwa lata akademickie (1909–1911) na mocy dekretu cesarskiego z dnia 23 czerwca 1909 r. Józef Szpilman zmarł 1 listopada 1920 r. i został pochowany na Cmentarzu Łyczakowskim we Lwowie.

W roku 1911 rektorem Lwowskiej Akademii Weterynaryjnej został profesor Stanisław Królikowski-Poraj. Urodził się w Warszawie 6 maja 1853 r. w rodzinie rzemieślniczej. Był założycielem Katedry Chirurgii, kierownikiem lecznicy dla psów, kilka razy pełnił funkcję prorektora (1903–1906, 1909–1911, 1913–1915), a w latach 1911–1913 rektora Akademii. Zmarł 12 marca 1924 r. i został pochowany na Cmentarzu Łyczakowskim we Lwowie.

Wielką zasługę w sporządzaniu anatomicznych preparatów zwierząt hodowlanych należy przypisać Henrykowi Kadyiemu. W roku 1888 na wystawie przyrodniczo-dydaktycznej przebiegającej w ramach V zjazdu

lekarzy i przyrodników polskich we Lwowie otrzymał on najwyższą nagrodę – dyplom honorowy. W 1890 r. na światowej wystawie rolniczo-leśnej w Wiedniu Henryk Kadyi otrzymał dyplom honorowy za anatomiczne preparaty. W Krakowie na wystawie w ramach VI zjazdu lekarzy i przyrodników polskich we Lwowie otrzymał dyplom honorowy za stosowanie parafiny do sporządzenia preparatów anatomicznych.

Współczesne Muzeum Podków przy Katedrze Chirurgii Narodowego Uniwersytetu Medycyny Weterynaryjnej i Biotechnologii im. S. Grzyckiego we Lwowie utworzone zostało w 1981 r. Podstawę muzeum, będącego prawie jedynym w Europie, stanowiła unikatowa kolekcja podków zgromadzona w latach trzydziestych i czterdziestych XX w. W gablotach muzealnych znajduje się ponad 300 podków.

Pod koniec 1944 r. część kadry akademickiej wyjechała ze Lwowa i założyła dwa wydziały weterynaryjne – na uczelniach w Lublinie i we Wrocławiu.

W Lublinie, na mocy dekretu PKWN z dnia 23 października 1944 r., powołano Wydział Weterynaryjny na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej, który jako nowo utworzona placówka odczuwał niedobór kadry nauczającej. Założycielem i pierwszym kierownikiem Katedry Nauki o Środkach Spożywczych Zwierzęcego Pochodzenia był Alfred Trawiński, Katedry Patologii Ogólnej i Anatomii Patologicznej – Tadeusz Żuliński, Zdzisław Finik zaś przyczynił się do rozwoju Katedry i Kliniki Chorób Wewnętrznych.

W 1952 r., po habilitacji na Wydziale Weterynaryjnym SGGW, dołączył do nich Stanisław Krauss jako kierownik Katedry Epizootologii. Ponadto wykłady i ćwiczenia z połoźnictwa prowadzili Ludwik Mulak jako zastępca profesora w latach 1945–1946 i Kazimierz Szczudłowski w latach 1946–1947. Organizatorem wydziału i pełniącym obowiązki pierwszego dziekana w latach 1944–1945 był absolwent Akademii Medycyny Weterynaryjnej Józef Parnas. Potem dziekanami byli także Alfred Trawiński w latach 1946–1948 i 1950–1953, Tadeusz Żuliński w latach 1948–1950 oraz Zdzisław Finik w latach 1955–1956 i 1960–1962. Na

lubelskim Wydziale Weterynaryjnym działali też inni absolwenci lwowskiej uczelni, m.in. Kazimierz Sidor, który, kierując służbą weterynaryjną LWP w Lublinie, wykładał jako zastępca profesora weterynarię wojoskwa; Feliks Stański, który był kierownikiem (1952) i profesorem (1962) Katedry Fizjopatologii oraz dziekanem w latach 1956–1960 i prorektorem WSR w latach 1962–1963, a także w roku 1960 delegatem polskich wydziałów weterynaryjnych na międzynarodowej konferencji FAO poświęconej studiom weterynaryjnym; Marian Chomiak od roku 1946 kierował Katedrą Anatomii Zwierząt, był dziekanem w latach 1954–1955 i rektorem WSR w latach 1965–1966; Alfred Chodkowski, który po habilitacji w 1950 r. wykładał zoohigienę i od roku 1952 kierował Katedrą Zoohigieny (od 1955 r. jako profesor nadzwyczajny, a zwyczajny od 1964 r.).

Chciałbym zwrócić szczególną uwagę na ścisłą współpracę między naszymi uczelniami w ramach realizacji projektu, którego celem było utworzenie Weterynaryjnej Szkoły Zaawansowanych Technik Diagnostycznych wraz ze specjalistycznymi laboratoriami. Ogólny budżet projektu wynosił 1 484 112,09 euro.

Mój kierunek badań naukowych to badanie wpływu genotoksycznego i cytotoksycznego działania pasożytów i środków na odrobaczenie na genom zwierząt, czego efektem są mutacje chromosomowe i genomowe w komórkach somatycznych gospodarza. Jednym z podstawowych problemów określenia wpływu produktów funkcjonowania pasożytów jest badanie aktywności mutagennej. Nie ma jedynej metody, która by pozwalała na rejestrację wszystkich typów mutacji, dlatego konieczne jest zastosowanie zestawu metod.

Za pomocą testu Amesa przebadane zostały produkty wydalniczo-wydzielnicze askarisów (*Ascaris*), włosogłówek (*Trichuris trichiura*), nicieni *Oesophagostomum*, ich homogenaty oraz zawartość jaj inwazyjnych i larw. Substancje biologiczne wydzielane przez *Ascaris*, *Trichuris* i *Oesophagostomum*, wydzieliny jaj inwazyjnych i larw oraz ich homogenaty mogą wywierać wpływ na genom bakterii oraz wywoływać mutacje genowe przebiegające zarówno według mechanizmu „przesunięcia ramki odczy-

tu”, jak i według mechanizmu „pary zasad” w szczepach *Salmonella thyphimurium* TA 98 i TA 100.

Badania działania mutagennego jaj inwazyjnych oraz larw pasożytów prowadzone były za pomocą testu mikrojądrowego. Produkty aktywności tasiemców, larw glist, włośnia (*Trichinella*) i *Ascaris* wykazały działanie klastogenne, które wywiera wpływ na komórki generatywne spermatogenezy gospodarza, co powoduje wzrost liczby mikrojąder w spermatogoniach, spermatydach i spermatocytach w jądrach myszy.

Ocena działania mutagennego za pomocą metafazowej analizy komórek szpiku kostnego zwierząt laboratoryjnych prowadzona była na podstawie metody C.E. Forda. Preparaty chromosomów metafazowych uzyskiwano po hodowli limfocytów we krwi u świń z wykorzystaniem metody P.S. Moorcheada. Wędrujące larwy askarisów (*Ascaris*), włosogłówek (*Trichuris trichiura*), nicieni *Oesophagostomum* wykazały działanie mutagenne, które wywiera wpływ na komórki krwi obwodowej i szpiku kostnego u białych nielinowych szczurów i na limfocyty we krwi u świń, co przejawiało się wzrostem częstości występowania mikrojąder w erytrocytach i aberracji chromosomowej, szczególnie na początku inwazji, oraz ich stopniowym spadkiem pod koniec badań. Dane te wskazują na istnienie zaburzeń genomowych kariotypu oraz na to, że zależą one od rodzaju pasożyta, jego biologii oraz cyklu życiowego. Natomiast spadek liczby mikrojąder oraz aberracji chromosomowych w komórkach szpiku kostnego oraz w limfocytach we krwi jest konsekwencją zmniejszenia wydzielania ich metabolitów wydalniczo-wydzielniczych.

Badanie ewentualnego efektu cytotoksycznego i genotoksycznego prowadzono za pomocą metody „DNA-comet assay”. Metabolity larw askarisów (*Ascaris*), włosogłówek (*Trichuris trichiura*), nicieni *Oesophagostomum* wykazują działanie genotoksyczne i cytotoksyczne na tkanki somatyczne gospodarza, wywołują wzrost liczby pęknięć miejsc zasadowo-labilnych cząsteczki jądrowego DNA, apoptotycznych komórek szpiczakowych, co jest wprost proporcjonalne do ilości wprowadzonego materiału biologiczno-inwazyjnego i charakteryzuje się wzrostem wskaźnika „mo-

mentu ogonowego” oraz liczby komórek apoptotycznych na początku badania oraz stopniowym spadkiem tych wskaźników pod koniec badania.

Działanie genotoksyczne i cytotoksyczne metabolitów wydzielanych przez pasożyty na komórki ssaków podczas inwazji nie zostało dotąd wystarczająco zbadane. Brak wystarczającej wiedzy w tym zakresie można wytłumaczyć istnieniem problemów z odtworzeniem modeli eksperymentalnych oraz wysoką wartością metody badania genotoksyczności.

Zakładamy więc, że apoptoza somatycznych i generatywnych komórek gospodarza w przypadku helmintozy spowodowana jest przejawem reakcji ochronnych gospodarza na działanie toksyczne metabolitów pasożytów – śmierć komórek zgodnie z działaniem mechanizmów fizjologicznych poprzez zwiększenie syntezy czynnika martwicy nowotworów, mającego na celu zniszczenie bezpośrednio pasożytów. Stres oksydacyjny u gospodarza prowadzi do wzrostu wytwarzania reaktywnych form tlenu i tlenu azotu, które uważane są za pośrednie induktory apoptozy. Komórki gospodarza, których aparat dziedziczny ma uszkodzenia, również podlegają apoptozie. Z kolei pasożyty są w stanie indukować apoptozę komórek gospodarza poprzez zwiększenie syntezy tlenu azotu, białka szoku cieplnego 60 (białko szoku cieplnego 60) i prawdopodobnie proteaz cysteinowych (kaspaz).

W wyniku prowadzonych badań opracowałem warunki techniczne i instrukcje użytkowania preparatów „Brovermectin granulat”, „Avesstım”, „Robencox”. Powstała również szkoła naukowa parazytologów weterynaryjnych, w ramach której obronionych zostało osiem rozpraw doktorskich i dwie habilitacyjne. Z rezultatami badań można zapoznać się w czasopiśmie naukowych, m.in. tych, których jestem redaktorem naczelnym („Biuletyn Naukowy Lwowskiego Narodowego Uniwersytetu Medycyny Weterynaryjnej i Biotechnologii”, „Ukrainian Journal of Veterinary and Agricultural Sciences”).

Spis treści

RECTORIS MAGNIFICI ORATIO	
Prof. dr. hab. dr h.c. multi Zygmunt Litwińczuk	5
Uchwała Senatu UP w Lublinie	6
Dyplom	7
OPINIA SPORZĄDZONA W ZWIĄZKU Z WNIOSEM O NADANIE TYTUŁU DOKTORA HONORIS CAUSA UNIwersYTETU PRZYRODNICZEGO W LUBLINIE PROF. DR. NAUK WOŁODYMYROWI STYBELOWI	
Prof. dr hab. dr h.c. Marek Koziorowski	9
OPINIA W SPRAWIE NADANIA TYTUŁU DOKTORA HONORIS CAUSA UNIwersYTETU PRZYRODNICZEGO W LUBLINIE PROFESOROWI WOŁODYMYROWI STYBELOWI	
Prof. dr hab. dr h.c. Krzysztof Kubiak	13
OCENA OSIĄGNIĘĆ NAUKOWO-BADAWCZYCH I ORGANIZACYJNYCH PROF. DR. NAUK WOŁODYMYRA STYBELA	
Prof. dr hab. Krzysztof Tomczuk	17
LAUDACJA	
Prof. dr hab. Stanisław Winiarczyk	25
Wykład LWOWSKI NARODOWY UNIwersYTET MEDYCYNY WETERYNARYJNEJ I BIOTECHNOLOGII IM. S. GRZYCKIEGO. WCZORAJ. DZISIAJ. JUTRO	
Prof. dr nauk Wołodymyr Stybel	32

Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie
Doktorzy Honoris Causa

Projekt i zebranie materiałów
Iwona Pachcińska

Korekta
Renata Żelik

ISBN 978-83-7259-324-5

Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie